

KATI PESONEN-SIMONEN

Audionomi
Savonlinna

Mitä Tarjalle kuuluu?

Sateisena lauantaina Kiasman kahviossa kuhisee ja kohisee. Kolmea keskustelijaa yhdistää audionomin työ. Peilataan mennyttä, pohditaan nykyisyyttä ja luodaan katse myös tulevaan. Ja kokemus – Tarja Wäre – opettaa.

Tarjan komea kokemus – 35 vuotta

Tarjalla on kokemusta julkisesta terveydenhuollosta yliopistosairaalaista sekä keskussairaaloista vuosilta 1981–2000. Laaja-alaisinta työ oli Ahvenanmaan keskussairaalaissa vuosina 1987–2000. Tuolloin Tarjan vastuulle kuuluivat niin audionomin, korvakappaleenvalmistajan kuin kuntoutusohjaajan työt. Pitkä osa ammattiurasta, vuodet 2001–2015, oli yksityisen yrityksen palveluksessa. Huhtikuusta 2015 alkoi uusi vaihe audionomiyrittäjänä.

Tekniikan kehitys uran aikana on ollut hienoa. Analogisista ruuvimeisselisäätöisistä kojeista on siirrytty digitaalisiin kojeisiin. Kiivainta kehitys oli vuosina 1995–2000, jolloin digitaalisten kojeiden osuus kojeista kasvoi 20 prosentista 90 prosenttiin. Tämä tieto perustuu Tarjan tarkkaan tilastointiin omasta työpaikastaan. Nyt, täysin digitaalisena aikana, kojeiden käyttäjien mahdollisuudet kuulla ovat monipuolisemmat. Varsinkin, kun toteutetaan bilateraalista kojesovitusta.

Audionomien työn kehittäminen ja yhdistystoiminta ovat olleet Tarjalle tärkeitä asioita ja hän on ollut useaan otteeseen keskeisessä roolissa Audionomiyhdistyksessä vuosien varrella. Audionomiyhdistystä edeltäneen Kuulontutkijayhdistyksen hallituksen jäsen Tarja oli vuodesta 1981 ja tiedotussihteeri vuosina 1983–1994. Tuolloin jäsenkirjeet lähetettiin oikeasti postissa. Luovuutta sai käyttää kirjeiden sisällöissä. Kekseliäisyys myös kirjeiden kopioinnin järjestämisessä oli tarpeen. Yhteistyö kojetuottajien kanssa oli tässä merkittävässä asemassa. Audionomiyhdistyksen aikaan toiminta on jatkunut ja Tarja on vaikuttanut Terveystieteiden tutkimuskeskuksen, viestintävaliokunnan ja järjestövaliokunnan toimintaan vuosina 2001–2013.

Vuosina 2008–2010 Tarja oli Audionomiyhdistyksen edustajana Eurooppalainen kuulonhuollon palvelustandardi -työryhmässä. Työryhmän tuotos, Eurooppalainen kuulonhuoltopalvelujen standardi, on vahvistettu suomalaisiksi kansalliseksi standardiksi SFS-EN 15927:2010. Standardi ohjaa audionomin työtä kojesovitusprosessissa. Se määrittää kojesovitusprosessin ja sen keskeisten osien vähimmäisvaatimukset sekä tarjoaa suosituksia hyvään käytäntöön.

Tiedon jakaminen on keskeistä ammattilaisten kesken. Tarja on sanavalmiina ja osaavana ollut kysytty luennoitsija lukuisille audionomiopiskelijaryhmille. Parhaillaan opiskelevat, joulukuussa opintonsa loppuun

KUVA: LENA BERGHOLM

saavat audionomit, ovat myös saaneet Tarjan opetusta. Luennot audionomipäivillä, audiologian päivillä sekä teknisen audiologian päivillä ovat Tarjalta luonnistuneet. Tiedotussihteerinä kirjallinen tiedon jakaminen oli osa Tarjan toimenkuvaa. Lisäksi hän on kirjoittanut Terveystieteiden lehteen muun muassa jo mainitusta kuulonhuollon palvelustandardista.

Koulutuspäivät ovat olleet ja ovat edelleen keskeisessä roolissa audionomien täydennyskoulutuksessa. Tarjaa

Tarja Wäre tyttärensä Majan ja tyttärenyttyärensä Ylvan kanssa.

harmittaa kaikkialle ulottuva julkisen terveydenhuollon resurssien niukkuus ja siitä aiheutuva audionomien täydennyskoulutukseen osallistumisen vaikeutuminen.

Audionomikoulutus ja nimikesuoja

Audionomikoulutuksen kehittäminen on ollut agendalla koko Tarjan uran ajan, ja on edelleen. Audionomin ammattin kehittyminen on riippuvainen audionomien peruskoulutuksen laadusta ja sen kehittämisen jatkuvuudesta. Tarja kannustaa Audionomiyhdistystä jatkamaan koulutuksen kehittämisen parissa.

Tarjan toive on pohjoismaisesti yhtenevä audionomikoulutus Ruotsin malliin. Eurooppalaisesti ja kansainvälisesti tasa-arvoinen audionomikoulutus olisi ihanne. Nopea muutos ja kehittyminen koulutuksen järjestämistavassa on yltiöoptimistisuutta.

Audionomin nimikesuojauksen ajaminen on ollut keskeinen asia Tarjan yhdistysuralla. Audionominimike ei ole suojattu eikä laillistettu. Tämä mahdollistaa nimikkeen käytön ilman asianmukaista audionomin täydennyskoulutusta. Tapauksia on jo ollutkin, mikä tekee nimikesuojasta edelleen ajankohtaisen asian.

Yrittäjyys on nykypäivää

Audionomiyrittäjiä on ollut aina. Yrittäjyys näyttää houkuttavan useampia. Tarjan mukaan yrittäjyys on nykypäivää, ja kannustaa yrittäjyyteen.

Tarjalle yrittäjyys työuran alussa ei ollut ensimmäinen vaihtoehto, mutta olisi ollut mahdollista. Siirtyminen työntekijästä yrittäjäksi oli luontevaa. Lupa-asiat yrityksen perustamisessa olivat helppoja. Yrittäjäksi ryhtymisen voi tehdä kaikilta osin itse tai hyödyntää tilitoimiston palveluja, kuten Tarja teki. Yksittäisen audionomiyrittäjän potilasvakuutus järjestyy Terveydenhoitajaliiton jäsenyyden kautta.

Työ on itsenäistä ja työlästä, mutta myös tuottoisaa. Ja itsenäisyys opettaa. Keskeistä työssä on asiakaslähtöisyys. Yrittäjän on oltava asiakaslähtöinen, jos aikoo työtä tehdä. Asiakaslähtöisyys onkin aina ollut Tarjan työskentelyä ohjaava asia.

Miltä näyttää tulevaisuus?

Kristallipallo ja taito katsoa sitä olisi tarpeen. Sanotaan, että ”muutos on ainoa pysyvä asia”. Toisaalta kuulonkuntoutuksen järjestämistapa on pysynyt hämmästyttävän samana, vaikka pitkään on puhuttu muutoksen tulevan.

Audionomiyrittäjyyden kasvua on vaikea ennustaa. Perinteisesti audionomeiksi kouluttautuu henkilöitä, jotka ovat tottuneet olemaan toisella töissä. ”Muskelimimmeille”, jotka suuntautuvat itsenäiseen yrittäjyyteen, ei aina anneta tilaa. Tilan saamiseksi muskeleita tarvitaan. Muskelimimmeille on tarvetta viitoittamaan alan uusia kehityssuuntia.

Kuulonkuntoutuksessa toimii julkisen terveydenhuollon ostopalveluna kuulokojekuntoutusta tarjoavia yrityksiä. Toiminta on vakiintunutta ja sille on perustelunsa. Toisaalta toiminnan voidaan nähdä vievän leipää yrittäjäaudionomilta.

Samanaikaisesti uuden opistotasaisen kuulontutkijakoulutuksen alkamisen kanssa olisi saatava koulutusoisten kuulontutkijoiden pätevöittäminen opistotasoisiksi alkamaan. Pätevöittäminen opistotasoisiksi tulee tapahtumaan henkilökohtaisilla suunnitelmilla, mahdollisesti sairaanhoitoon osallistuvien mukaan kuvioihin.

EI OLE IHMISEN HYVÄ OLLA YKSIÄNSÄ.

... eikä varsinkaan kuulontutkijan!

Juuri NYT me tarvitsemme toisiamme - joukkovoimaa - meillä on olemassaolomme tärkeimmät ajat käsillä.

Mitä enemmän meitä on ryhmittyneenä yhdistykseksi sitä paremmin saamme hoidetuksi koulutusasioitamme eteenpäin, nimenomaan niinkuin ME sen haluamme hoidettavan ja järjestettävän. Uskokaa pois, vastustajia meillä riittää.

Tulevaisuudesta vastuunsa kantava kuulontutkija liittyy nyt joukkoomme ja kantaa kortensa kekoon, mököttäjät menkööt maanrakoon.

Otteita vanhoista jäsenkirjeistä.

050391

Asiakkaan valinnanvapaus tulevaisuuden sote-palveluissa on keskeistä. Kuulonkuntoutuksessa asiakas on joko/tai-tilanteessa. Kojeet saa ilmaiseksi julkisesta terveydenhuollosta kilpailutetusta kojevalikoimasta tai kojeet ja kojesovitusprosessin vastaanottokäynnit tulee maksaa kokonaan itse yksityiseltä hankittaessa. Onko näköpiirissä muutosta kuulonkuntoutuksen asiakkaan valinnanvapauteen?

Palveluseteli voidaan Tarjan mukaan nähdä mahdollistajana sekä asiakkaan että palveluntuottajan näkökulmasta. Palveluseteli toisi asiakkaalle todellisen vaikutusmahdollisuuden kuulonkuntoutuspalveluja tarjoavan palveluntuottajan valintaan. Samoin se parantaisi asiakkaan omia mahdollisuuksia vaikuttaa valittaviin kojeisiin. Palveluseteli mahdollistaisi myös useammalle audionomille asiakaslähtöisen yrittäjyystoiminnan aloittamisen.

Julkisessa terveydenhuollossa tarvitaan myös muutosta. Perusterveydenhuollossa voisi Tarjan mukaan olla laaja-alaisesti osaavia audionomeja, jotka voisivat itsenäisesti hoitaa kuulontutkimukset ja kojesovitukset henkilöille, joilla ei ole korvasairauksia. Korvasairauksien ja harvinaisten kuulovikojen suhteen luonnollisesti tarvittaisiin kriteerit tapauksien eteenpäin lähettämiseksi. Muuttamalla julkisen kuulonkuntoutuksen toimintamallia itsenäisesti toimivien audionomivastaanottojen suuntaa voitaisiin säästää terveydenhuollon kustannuksissa.

Mitä Tarjalle kuuluu?

Hyvää. Työssä itsenäisenä yrittäjänä voi itse määrittellä työtahdin. Edelleen jatkuu vaikuttaminen audiologian parissa Suomen audiologian yhdistyksen hallituksessa ja sen sihteerinä. Vuonna 2000, kun Tarja valittiin ensimmäiseksi vuoden audionomiksi, kului arki tyttären kanssa. Nyt arkeen kuuluu myös isoäitiyden iloa.

vuoden tärkeimpiä teemojamme, kevätkokoukseen mukaan kantoja: Siivola,

einnat Ihminen Eilite

on aiaa,

opettavaakin. Torvotulua kajak toimikunta

joitelkaal

sasioita on myös kuulon-

n. Astahan on kytketty

distukseen mikä puolestaan

hyvää vauhtia. Miettikää

kaa eri vaihtoehtoja ja

esiin kevätkokouksessa.

SÖSIAALI- JA TERVEYSKÄLLITUS

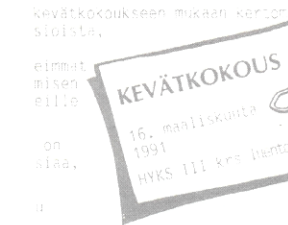
järjesti 16-09/2016 Helsinkiin kuulonkuntoutus - toiminnan yhdenmukaistamispäivän.

OTSIKON mukaisista toiminnoista yhdenmukaistamiseksi. Erityisesti kojeiden ja kiihdyttävien erit. puolelta maata. Toiminta on myös kiinteisissä, suoravälillä siivola

kuulokojemeneikki eräissä maissa per capita 191 (17/1000 es.)

Tulee kumman nolo ole katsellessa näitä

millä ”kehitysmalleilla”
Hannu Seitsonen kirjoittaa: ”Kuulonhuolto, millälaisen kannan juukinen valita (tä) taiton suhteen. Tällainen kannanotto on r kannanottoon tulee sisällyttää sekä mää...

Tanska	8,1
Norja	7,7
Ruotsi	7,2
USA	6,6
Kanada	6,2
Uusi Seelanti	5,1
Saksa	4,8
Hollanti	4,7
Sveitsi	4,0
Ranska	3,2
Italia	3,0
Suomi	2,6
Taiwan	1,5
Portugali	1,2
Unkari	1,0